

JUSTITISMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 20. maj 2014
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Morten Holland Heide
Sagsnr.: 2014-0030-2065
Dok.: 1107762

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 753 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 17. marts 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Karen Hækkerup

/

Lise Bitsch

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 753 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for udviklingen i antallet af foranstaltningsdomme for de sidste 10 år opdelt på kategorier? Vil ministeren endvidere redegøre for, om det er i overensstemmelse med straffelovens intentioner, at stadig flere foranstaltningsdomme gives for relativt mindre forseelser og ikke for grov, personfarlig kriminalitet samt oplyse, hvorfor vi ser denne udvikling?”

Svar:

1. Justitsministeriets Forskningskontor har udarbejdet nedenstående tabel, der viser antallet af foranstaltningsdomme efter straffelovens §§ 68 eller 69 fordelt på forskellige typer af forbrydelser og afgørelsesåret (2003-2012).

Foranstaltningsdomme fordelt efter kriminalitetens art og afgørelsesåret, 2003-2012

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Blodskam	0	2	1	0	3	2	1	1	1	0
Voldtægt	7	10	13	10	10	2	13	5	6	7
Seksualforbrydelser mod børn under 12 år	9	7	2	7	8	8	3	7	3	4
Blufærdighedskrænkelse	10	12	11	15	14	9	4	15	8	18
Øvrige seksualforbrydelser	4	6	8	6	4	12	3	5	14	14
Manddrab	4	3	1	4	1	5	6	5	5	6
Forsøg på manddrab	9	3	4	6	9	4	5	4	7	5
Vold mod offentligt ansat	107	124	174	187	138	130	152	220	210	194
Simpel vold	67	76	98	94	79	103	107	116	133	126
Alvorligere vold	61	53	66	68	57	67	63	88	85	61
Frihedsberøvelse, fareforvoldelse og vold mv. mod vidner	7	7	2	6	10	10	5	9	15	8
Øvrige voldsforbrydelser	13	15	18	16	12	23	20	28	29	26
Trusler	24	29	30	36	28	28	31	52	51	33
Røveri	43	35	55	42	47	61	70	50	86	84
Brandstiftelse	48	59	66	64	53	56	48	63	51	51
Indbrud	15	25	16	13	15	16	16	30	36	38
Andre tyverier og brugstyverier	31	27	31	24	32	28	27	39	43	57
Øvrige ejendomsforbrydelser	20	27	29	26	20	26	23	25	35	44
Øvrig straffelov	15	20	17	22	25	34	30	54	51	46
Særlovsovertrædelser	9	18	19	20	13	18	20	34	48	49
I alt	503	558	661	666	578	642	647	850	917	871

Tabellen er baseret på de data fra Danmarks Statistik, der er anvendt i forbindelse med udarbejdelse af Justitsministeriets Forskningskontors rapport fra april 2014 om udviklingen i domme til foranstaltning. Af tabellen fremgår kriminalitetens art for hovedsigtelsen. Den hovedsigtelse, der er fastlagt i en sag, og som er baseret på politiets valg af hovedsigtelse, er i nogle tilfælde ændret. Det er sket, hvis der i sagen er bisigtelser, som i modsætning til hovedsigtelsen angår alvorlig personfarlig kriminalitet eller anden mindre alvorlig personfarlig kriminalitet. Ændringer er foretaget således, at alvorlig personfarlig kriminalitet har første prioritet ved valg af hovedsigtelse. Ved alvorlig personfarlig kriminalitet forstås – i relation til tabellen – incest, voldtægt, seksualforbrydelser mod børn under 12 år, alvorligere vold (straffelovens §§ 245-246), vold eller trusler mod vidner mv., forvoldelse af fare for andres liv eller færghed, frihedsberøvelse, drab og forsøg herpå samt brandstiftelse og røveri. Dernæst prioriteres øvrig personfarlig kriminalitet, herunder eksempelvis vold eller trusler mod offentligt ansatte (§ 119, stk. 1 og 2), simpel vold (§ 244) og trusler (§ 266). Tredje og sidste prioritet gives til andre typer af lovovertrædelser.

For så vidt angår baggrunden for udviklingen i, hvilke lovovertrædelser foranstaltninger idømmes for, henvises der til Justitsministeriets Forskningskontors rapport fra april 2014 om udviklingen i domme til foranstalt-

ning, som er sendt til Retsudvalget den 29. april 2014 (Alm. del, bilag 220 (2013-14)).

2. For så vidt angår betingelserne efter straffeloven for idømmelse af foranstaltninger kan Justitsministeriet oplyse følgende:

Det fremgår af straffelovens § 16, stk. 1, at personer, der på gerningstiden var utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed, ikke straffes. Tilsvarende gælder personer, der var mentalt retarderede i højere grad. Befandt gerningsmanden sig som følge af indtagelse af alkohol eller andre rusmidler forbigående i en tilstand af sindssygdom eller i en tilstand, der må ligestilles hermed, kan straf dog pålægges, når særlige omstændigheder taler derfor.

Ifølge straffelovens § 16, stk. 2, straffes personer, der på gerningstiden var mentalt retarderede i lettere grad, ikke, medmindre særlige omstændigheder taler for at pålægge straf. Tilsvarende gælder personer, der befandt sig i en tilstand, som ganske må ligestilles med mental retardering.

Hvis en tiltalt frifindes for straf i medfør af straffelovens § 16, kan retten ifølge § 68 træffe bestemmelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser. Såfremt mindre indgribende foranstaltninger som tilsyn, bestemmelser vedrørende opholdssted eller arbejde, afvænningsbehandling, psykiatrisk behandling mv. ikke findes tilstrækkelige, kan det bestemmes, at den pågældende skal anbringes i hospital for sindslidende, i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller under tilsyn med mulighed for administrativ anbringelse eller i egnet hjem eller institution til særlig pleje eller forsorg.

Endvidere fremgår det af straffelovens § 69, at hvis gerningsmanden ved den strafbare handling foretog sig i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, og som ikke er af den i § 16 nævnte beskaffenhed, kan retten, såfremt det findes formålstjenligt, i stedet for at idømme straf træffe bestemmelse om foranstaltninger som nævnt i § 68, 2. pkt.

Herudover fremgår det af straffelovens § 73, stk. 1, at hvis den, der har begået en strafbar handling, efter dennes foretagelse, men før dom er afsagt, er kommet i en ikke blot forbigående tilstand af den i § 16 eller § 69 nævnte art, afgør retten, om straf skal idømmes eller bortfalde. Hvis det findes

formålstjenligt, kan retten bestemme, at foranstaltninger efter §§ 68 eller 69 skal anvendes i stedet for straf, eller indtil straffen måtte kunne fuldbyrdes.

3. Anvendelse af foranstaltningsdomme er således ikke afhængig af, at den pågældende har begået bestemte former for kriminalitet, herunder grov, personfarlig kriminalitet.

Den begåede kriminalitet har derimod betydning for, om der fastsættes en længstetid for foranstaltningen. Efter bestemmelserne i straffelovens §§ 68 a og 69 a skal retten som udgangspunkt fastsætte en længstetid for foranstaltningen.

Imidlertid skal retten i almindelighed ikke fastsætte en længstetid for foranstaltninger, der medfører eller giver mulighed for anbringelse i institution, hvis den dømte findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i § 266 nævnte art, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig seksualforbrydelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser, jf. straffelovens § 68 a, stk. 2, 1. pkt., og § 69 a, stk. 2, 1. pkt.

Det fremgår af forarbejderne hertil, at bestemmelserne indeholder en udtømmende opregning af de gerningstyper, som kan føre til, at der fastsættes en tidsubestemt foranstaltning. Herved udelukkes det, at der kan anvendes tidsubestemte foranstaltninger af denne type i anledning af berigelseskriminalitet, som ikke er forbundet med vold eller trussel om vold. Spørgsmålet om, hvorvidt en forbrydelse er omfattet af bestemmelserne, f.eks. har karakter af en alvorlig voldsforbrydelse, afhænger af en konkret vurdering af forbrydelsens beskaffenhed og de omstændigheder, hvorunder den er begået. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1 og 3, i lovforslag nr. L 144 (1999-2000).